

SISZÁNTÚL

ELŐFIZETÉSI ÁRA
A kiadóhivatalban átvéve.
Egész évre 16 k.
Negyedévre 4 "
Melyben hához hordva.
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva.
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér.

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, a hét 6-án
Ünnep utáni napok kivételével.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Sillágyi Dezső-u. 8.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.
Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XXI. évfoiyam 22. szám.

Nagyvárad.

Csütörtök 1915 január 28.

Magyar csapatok okozták a nagy orosz veszteséget.

Budapest, január 27. (Tud. cenz. táv.) Londonból sürgönyzik: Az angol lapok mai számában sűrű kommentárokkal kísérik a Bukovinában történeteket. A Dail Mail bukaresti jelentés alapján beszámol az oroszok bukovinai nagy vereségéről. Megállapítja, hogy Jacobi mellett az oroszok óriási veszteségeket szenvedtek, így például egy egész orosz ezred elpusztult, annyira, hogy minden embere vagy meghalt, vagy megsebesült.

A Morgningpost az oroszok vereségét a magyar csapatok erős ellentámadásával okolja meg. Az oroszok Podgorica irányában visszavonultak. Bukovinai offenzívájuk megtörtött, de mert fontosnak tartják ottani állásaik megtartását, csapataikat 3 turkesztáni gyalogos és 2 lovas-ezreddel erősítették meg.

Oroszország kölcsönt keres minden áron.

Budapest, jan. 27. (Tud. cenz. táv.) Berlinből jelentik: A Vossische Zeitung írja, hogy az orosz pénzügyminiszter a legsúlyosabb feltételek mellett is kész egy nagyobb kölcsönt kötni, mert ha ez nem sikerül, Oroszország anyagilag annyira kimerül, hogy máreiusnál tovább nem viheti a háborút. Ha a kölcsön felvétele meghiusul, akkor Oroszország kénytelen lesz egy külön békét kötni.

Montenegrói mozgolódás.

Budapest, január 27. (Tud. cenz. táv.) Szerajevóból jelentik: A dél-keleti határról ideérkezett sebesültek előadása szerint a montenegróiak állandóan kísérleteznek a határ nyugtalanításával, kétségbeesett erőlködésük azonban újabb és újabb veres kudarccal jár. A még mindig viharos és hideg-idejárs rejtekhelyeik elhagyására kényszeríti őket, tüzéségük azonban nem bírja visszavonulásuk útját fedezni, ezért próbálkoznak előretöréssel egérutat nyerni. — Trénszolgálatuk teljesen esődöt mondott.

A német ágyuk söpörnek a francia harctéren

Budapest, január 27. (Tud. cenz. táv.) Bonlogneből táviratozzák: A vonatok és negyven folyton működő autó rengeteg angol sebesültet szállítanak a városba. A németek megint éjjel-nappal támadnak a flandriai harctéren. Ütegeik La Bassenál folytonosan végig söprik az ellenséges hadállásokat.

Borzalmas harcok az Argonnokban.

Budapest, január 27. (Tud. cenz. táv.) Kopenhágából táviratozzák: A National Tydende párisi jelentései szerint az Argonnokban január 25-ére virradó éjszaka óta rettenetes harcok folynak. A németeknek sikerült némileg előrenyomulniok.

Angol veszteségek a helgolandi tengeri csatában

Budapest, jan. 27. (Hivatalos.) A Taegliche Rundschau jelentik Hágából: Két angol cirkálót a Princett Royalt és a New Zealandot, amelyek az Északi tengeri csatában szenvedtek sérüléseket, dokkba vitték

kijavítás végett. (Miniszterelnökség sajtóosztálya).

(A hónapokra harcéptelenné lett superdreagnughtok az angol flotta legerősebb hajóegységei közé tartoztak. A New-Zealand dreagnuhtcirkálót 1911-ben bocsátották vízre, 19100 tonnatartalmu, 8 drb 30.5 cintiméteres és 9 más ágyu volt rajta. A Princess Royal

a világ legnagyobb hadihajója. 1910 ben bocsátották vízre, több mint 30000 tonnatartalmu volt, 8 drb 34.3 centiméteres ágyuja van, amelyek tehát nagyobb kaliberűek az osztrák-magyar motor mozsaraknál is, eszenkívül a hajón 16 drb 10.2 centiméteres és és sok kisebb ágyu is működött ütközet közben.)

Budapest, január 27. (Tud. cenz. táv.) Rotterdamból jelentik:

Az angol hadihajók angol jelentés szerint valamennyien visszakerültek a helgolandi ütközetből. Hollandi hajók jelentése szerint azonban a Lyon zászlóshajót és a Meteor torpedóuzót vontatni kellett, annyira megsérültek.

Az angolok eddig 31 halottat és 39 sebesültet ismernek be, a veszteségük azonban sokkal nagyobb. A Blüher kapitánya él és angol fogságban van.

Budapest, január 27. (Tud. cenz. táv.) Amsterdamból jelentik:

Az angol admirális mindenképen titkolja a Helgolandnál elsülyedt angol csatacirkáló nevét. Most már az angol közvélemény is bizonyosra veszi, hogy nagy bajnak kellett ott történnie, mert a német jelentés öt csatacirkálót említ meg a nagy angol hajók közt, míg angol részről csak négyet említenek, a Lyont, Princess Royalt, Tigert és a New-Zealandot, az Indomitable ugyanis nem dreadnought, csak 17500 tonnás cirkáló, amelyet nyilvánvalólag az elsülyedt 28000 tonnás hadihajó helyett szerepelt az angol admirális.

Reims ostroma.

Genf, január 27. A Göteborgs Handelstidningen jelenti: A németek félkörben vették körül a Reims-től északra fekvő vidéket és azt kitűnő állásaikból uralják. Reims sokat szenved ágyutüzüktől. Magában a városban minden élet megszűnt. A pénzügyintézetek és a közhivatalok zárva vannak. A városban sötétség van, mert a gáz- és villamos művek nem működnek. Az elhagyott utcák zárt üzleteikkel a pusztulás és az elhagyottság szomorú képét mutatják.

Menekülő angol hajó.

Budapest, január 27. (Tud. cenz. táv.) Konstantinápolyból táviratozzák, hogy a török főhadiszállás tegnap ezt a hivatalos jelentést adta ki:

A Kaukázusban nyugalom van. E hó 23-án a Dorries angol cirkáló Alexandrettenél

csapatok partraszállását kísérte meg, partvédő ütegeink azonban elkergették.

Üdvözetünk Vilmos császárnak.

Budapest, január 27. (Tud. cenz. táv.) Bécsből táviratozzák: A külügyminiszter lapja, a Fremdenblatt ma lelkes cikkben üdvözlő és ünnepli születésnapja alkalmából Vilmos német császárt.

Olaszország nem feledi a francia bánásmódot.

Budapest, január 27. (Tud. cenz. táv.) Rómából sürgönyzik: A Perseveranza erélyesen visszautasítja Franciaország csábításait. Rámutat, hogy az olasz közvélemény még nem felejtette el Franciaország magatartását a lybiai háború alatt.

A Vörös-Kereszt beszámolója.

A közgyűlés előkészítése.

A Vörös Kereszt Egylet nagyváradi fiókja vasárnap, december 31 én délelőtt 11 órakor tartja közgyűlését. Az egyesület választmánya tegnap este ülést tartott, amelyen a közgyűlésre kerülő ügyeket készítette elő.

Különösen érdekes és tanulságos az egyesület működéséről összeállított jelentés amely felöleli azt az óriási és sok irányú áldásos munkát, amelyet a nagyváradi fiók a háború megkezdése óta kifejt s amellyel a hátréren megsebesült szegény katonák ezrének fájdalmát enyhíti és gyógyulását előmozdítja, de azonkívül bőkezűen gondoskodik a szegény beteg katonák élelmezésének javításáról, tiszta fehérneművel való ellátásáról. Ezen szamaritánusi működésében olyan munkát fejt ki, amely a legnagyobb elismerésre és hála kötelez mindenkit.

A választmányi ülésen, dr Fráter Imre ügyvezető alelnök elnöklété alatt részt vettek: Fetser Antal győri püspök, Németh István kir. pénzügyigazgató, dr Konrád Márk kir. tanácsos, dr Hoványi Gyula jogtanár, dr Mayer László v. főorvos, Hoffbauer Pál egyleti pénztárnok, dr Waldmann Béla egyleti főorvos, dr Gyöngyössi István egyleti megbízott, dr Frankó József nyugvóállomásparancsnok hadnagy, továbbá a választmány hölgytagjai közül özv. Des Echerolles Kruspér Sándorné társelnök, Molnár Gézáne, Pallay Lajosné, Buzássy Albertné, dr Fráter Imréné, Reismann Mórné.

Felolvasták az egylet működéséről szóló jelentést, amely számot ad az egyesület működéséről. Meleg hangon emlékezik meg a jelentés arról a fáradhatlan munkáról, amelyet különösen a nyugvó-állomásra érkező sebesült katonák ellátása és gondozása körül Fetser Antal győri püspök kifejtett. Elismeréssel emlékezik meg a jelentés a választmány hölgyeiről, az önkéntes ápolónőkről, az irgalmas nővérek odaadó buzgalomáról, a nyugvó-állomás főorvosáról: dr Waldmann Béláról, valamint a Pallay Lajosné vezetése alatt működő fehérnemű-osztályról stb.

Az érdekes jelentésből közöljük a következőket:

A nyugvó-állomás.

Az egyletnek 1914 június hó 28-án történt megalakítása után megjelent a mozgósítási rendelet és az egylet azonnal megkezdte működését a Vörös-Kereszt központja és a hadvezetőség kiküldöttje között létrejött szerződés rendelkezésének megfelelőleg először a betegnyugvó-állomást rendezte be az egyesület. Az intézet vezetését előbb dr Ver-

zár Istvánra, később dr Waldmann Bélára ruházta a választmány. Segítették őt munkájában dr Móriéz Ernő, dr Mayer László, dr Gerő Sándor, dr Grósz Samu, dr Matolay Károly, dr Dániés Ignác, dr Rácz József és dr Grósz Menyhért.

A betegnyugvó állomás tevékenységét a következő statisztikai adatok világítják meg. A betegnyugvó állomás közbejöttével átvonult sebesült

Friss kötést kapott	53987
A csapatkórháznak átadatott	6036
A járványkórháznak átadatott	5712
Fehérneművel ellátott	212
Mankóval ellátott	16410
Szállást kapott körülbelül sebesült	594
	10000

A nyugvóállomás tevékenysége elsősorban az átvonult sebesült szállító vonatok intranszportábilis betegeinek 5924 esetben történt beszállításában merült ki, ami a szállító eszközökről való gondoskodás következtében nagy anyagi áldozatot hárított az egyesületre.

A fehérnemű osztály.

Röviddel a nyugvó állomás megayítása után létesítette Pallay Lajosné, aki igazán hervadhatatlan érdemeket szerzett, mikor fáradtságot nem ismerve, éjt napot egygyé téve dolgozott lelkes kis gárdája élén és ollóval fehérneművel és ágyneművel beteg és sebesült katonáinkat. Összesen ötvenkétezer-hétszázhetvenkét darab inget, lábravalót, zsebkendőt, fuszeklit, törülközőt, lepadót és párnát adott át a fehérneműosztály a különböző katonakórházaknak.

A párnákat és a javításra szánt fehérneműt a város és a megye közösége adta össze és befolyt még 3622 korona külön a fehérneműosztály részére.

A fehérnemű osztályból alakult ki a Jobbkéz csoport, mely a különböző kórházakban ápoló betegeket uzsonnával látta el és a betegkórházak karácsonyi ajándékairól és levelezéseiről gondoskodott.

A központi konyha.

A Vörös-Kereszt Egylet központi konyhája októberben nyílt meg a város által átengedett Bottó féle főzőiskola helyiségében. A főzőiskola összes bevétele 5831 korona, összes kiadása 4681 korona volt, kiszolgáltattott 23282 adag ételt.

Később, miután a tapasztalat bebizonyította, hogy a betegnyugvó állomás céljaira 100 ágy is elég, elhatározta az egyesület, hogy a nyugvó állomás felé a Vörös-Kereszt Egylet kiegészítő kórházává alakítja át. Ez meg is történt a Vörös-Kereszt központjának és a hadügyminiszteriumnak a támogatásával és december 17-én megnyílt az új kórház dr Waldmann Béla főorvos vezetésével.

Ezután beszámol az évi jelentés a Hlatky Endre főispán elnöklété alatt tartott öt választmányi ülésről, gróf Csekonics Endre v. b. t. t., gróf Széchenyi Emil és Farkas László látogatásáról. Majd megemlékezik a nagyváradi hírlapírók által rendezett nagyszerű Harctéri kiállításról. Január 12 én látogatta meg a Vörös-Kereszt intézményeit Ferenc Szalvátor főherceg, báró Léderer és Brinzey őrnagy kíséretében és a látottak felett a legnagyobb meglepődését fejezte ki.

Fetser Antal püspök hiányosnak tartja a jelentést, mert abban nincsen szó dr Fráter Imre alelnök és dr Gyöngyössi István egyli. megbízott odaadó munkásságáról, amelyet a nagy cél érdekében kifejtettek. Indítványozza, hogy ezt pótolják s nevezettek-ről a legmelegebb elismeréssel emlékezzenek meg a jelentésben.

A választmány ezt elfogadta és így kiegészítve terjeszti be a jelentést a közgyűlés elé.

Ezután a zárszámadásokat tárgyalták. A bevétel volt, beleszámítva a fehérnemű osztályt, az egyleti konyhát is, összesen 78880 korona, a kiadás 32117 korona, maradvány

43763 korona. Az egyesületnek 1193 tagja van. Tudomásul vették.

A költségvetést 117,716 korona szükséglettel, 110,927 korona fedezettel és így 6748 korona hiánnyal állapították meg s Hofbauer Pál pénztárnoknak köszönet szavazását indítványozták a közgyűlésnek.

Élénk eszmecsere fejlődött ki a felett, hogy a használt és sérült fehérneműek kijávitására is terjessze ki az egyesület a figyelmét.

Fetser Antal püspök indítványára ezt a kérdést javaslatként előljából kiadták a fehérnemű osztály vezetőjének: Pallay Lajosné urnónek.

Elhatározta továbbá a választmány, hogy ajánlják a közgyűlésnek, miszerint Fetser Antal püspököt az egyesület tiszteletbeli tagjának válasszák meg.

Az elkészített ügyeket letárgyalták a be terjesztik a közgyűléshez.

Ezzel az ülés véget ért.

Egy banktisztviselő kalandja.

Ha nem könyvel a könyvelő.

Most háború van és még a könyvelőknek is több dolgot ad a háborús világfolyása, mint a piros és kék vonalakkal tele huzgált könyvek vezetése. Igaz, hogy vannak esetek amikor a könyvek nagymesterei megunják a számok végtelen sorainak a rubrikákba való irrogálását és szabad levegő után vágyva kimennek a város határába, ahol most csupa sár minden és csak a szél-től hajlongó csupasz faágak üdvözlik a valóban ritka látogatókat. Ha ide, erre a nagyon csunya tájra mennek ki a könyvelők, azt nagyon rosszul teszik.

Kedden délután is a számok és könyvek nagymestereinek egyike, valamelyik jónevű pénzintézet kiváló tisztviselője kimenve a város határába, a nem sok látni való közül épen a vasúti hidat választotta ki érdeklődése tárgyául. Mikor meglátta a nagyszerű vasalkotmányt annyira megtetszett neki, hogy közelébe ment. Gondosan figyelte a vasívek hajlását mikor egy-egy vonat átbogott rajta. Előbb az egyik, majd a másik oldalára ment a hídfőnek s úgy gyönyörködött a szerkezetén.

... Nagyszerű a technika!

Igy kiálthatott fel magába és még többet is kiáltott volna, azonban torkán akadt a szó, lába gyökeret vert. Csöndös nézdegeléséből ugyanis egyszerre harsány katonai felszólítás verte fel.

— Állj! Ki vagy?

És még mielőtt körül nézhetett volna a főkönyvelő már négy csillogó katonaszurony volt a mellének szegezve. Egy lépés és már utnak indul a lelke a tulvilágra.

— Állj!

— Állok már. Legalább is azt hiszem, hogy állok! Parancsolnak az urak valamit?

— Kicsoda maga? kérdezte a csapat parancsoka.

— Én kérem X. Y. főkönyvelő vagyok a ... takarékpénztárban.

— Főkönyvelő? Ugy? azt minden ember mondhatja magáról.

— De kérem! Itt vannak az írásaim (a zsebéhez nyul.)

— Állj! Meg ne mozduljon! A könyvelő áll és vár.

— Írások nem számítanak. Hiszen ha ur könyvelő, akkor miért nem könyvel! És

ha nem könyvel, akkor miért ólálkodik itt a hid körül. Mit nézeget, vizsgálódik itt. Mi a célja?

— Kérem én nem akartam semmit, csak . . .

— Ne beszéljen!

Rövid vezényszavak hangzanak el, mire két katona a könyvelő előtt, kettő hátul foglalt állást s megindulnak az órszoba felé.

A főkönyvelőnek szerencséje volt. Az órszobában véletlenül ott volt a órség tisztje, egy kedves uri ember, aki előtt aztán rövidesen igazolta magát a kényelmetlen helyzetbe jutott banktisztviselő és elhagyhatta az órséget. Ha véletlenül nincs ott a tiszt, akkor a mi derék főkönyvelőnk végig sétálhatott volna az egész Nagyváradon szuronyok között a rendőrségre.

A kellemetlen kis kaland után valószínűleg fogadalmat tett a megszabadult bankfiu, hogy még akkor is könyvelni fog mikor más alszik s aztán felsőhajtván mondta, hogy mégis csak:

Legszebb mesterség a duplakönyvvitel . . .

Hiába, a hibbiztosító csapatnál nem lehet tréfálni.

Beleznay-délután.

A Vörös-Kereszt Egyesület második háborus délutánja.

A háborus délutánok rendező-bizottsága igen nemes és fontos szolgálatot tett a város közönségének, mikor a második háborus délután műsorát a magyar nóták kiváló mesterének, a magyaros és ősi érzések legkitűnőbb interpretálójának, Beleznay Antalnak szebbnél-szebb dalaiból állította össze.

Az a dalciklus, amely a legnagyobb gyönyörűséget fog szerezni a hallgatóságoknak, méltó kifejezője lesz a mai idők fenséges és egyuttal hazafias szellemének. Mert hisz azok az érzések szólalnak meg bennük, amelyek olyan lelkes és hősi tettekre hevítik a magyar katonákat.

Benne zeng ezekben a dalokban a magyar virtus tüzes csapongása, a magyar sirváigadás könnyes szomorúsága.

Ott él a ritmusokban Petőfi nagyszerű szelleme, ott vibrál a fenséges melódiákban mindaz, ami a magyar szívet, míg e dicső hon fennáll, átjárni fogja.

Mindezek a diadalmasan harsogó érzelmek egy Istenadta poétának és művészembernek, Beleznay Antalnak, alkotásaiból fognak lelkünkbe szállani.

A város közönsége, amely át van hatva a nagy idők szellemétől, bizonyára meg fogja ragadni ezt az alkalmat, amikor egy igazi magyar zenetehetségnek hazafias és lelkes hangulattól izzó alkotásaiban gyönyörködhetik.

A háborus délutánon előadásra kerülnek azok a dalok, amelyeket a jeles dalköltő, Beleznay Antal a legkitűnőbb magyar költők verseire írt.

A dalciklus előtt társadalmi életünk igen szimpatikus tagja Nagy Márton főszolgabíró fog előadást tartani. A háborus délutánon előadásra kerülő dalok előadására a Szigligeti-színház művészei és művésznői vállalkoztak.

A második háborus délutánt a Vörös-Kereszt rendezte a: Biharmegyei Nőegylet,

a Katolikus Nővédő Egyesület, a Ref. és Ev. Izr. Nőegyletek, a Gyermekbarát, Nép-könyha és Jogász ifjuság segítségével.

A belépő-jegy 1 korona, három személyre 2 korona.

A belépő-egy az összes helyekre szól. A tea jegy süteménnyel 50 fillér.

A tea jegyet a pénztárnál és a buffetnél lehet váltani.

A háborus délutánok a Vigadóban rendeztetnek.

Az első háborus délutánra teasüteményeket küldtek: Miskolczy Ferencné, Balázsházi Bertalané, Platty Miklósné, Wertheimstein urókné, Verzár Istvánné, Bócz Gézánné, Bary Józsefné, Thury Lászlóné, Kőszeghy Józsefné, Huzella Gyuláné, Fabricius Dezsőné, Nadányi Károlyné, Mártonffy Marcelné, Stern Ödönné, Berkovics Renéné, Agoston Péterné, Reismann Mórné, Mihelyi Lajosné, Schütz Albertné, Bognár Sándorné, dr. Popper Akosné, Spitzer Mártonné, Butyka Lajosné, Miskolczy Barnáné, br. Luzsenszky Lenke, Holitszer Pálné, Ulmann Sándorné, Wiener Jenőné, Aron Salamonné, Jungreis Ignáczné, Diósi Lajosné, Sulyok Zoltánné, Kenéz Sándorné, Lázár Mártonné, Bögsőné uró, Nagy Ödönné, Pallay Lajosné, Perlesz Józsefné, Sulyok Istvánné, Sztaniszlavszky Adolfné.

Mire van szüksége a sebesült katonának.

A társadalmi közjótékonyosság a mai háborus világban ambícióval keresi a tért, ahol vitézül harcoló katonáinknak segítségére lehet; a céltudatos irány megadására külön hadsegélő hivatal áll rendelkezésre, mely különösi gondot fordít arra, hogy a társadalmi segélynyújtás a gyakorlati élet követelményeinek teljesen megfelelő legyen.

Ilyen gyakorlati követelménynek bizonyult a ceatatéren megsebesült katonáknak kórházba való szállításukig fölforralt meleg tejjel, forró teával, stb. erősítése, mely kitűnően beváltak a termosok. Az ötlet magyar embertől származik, aki a szekéren hozott, vagy gyalog vánszorgó és a vérvesztés folytán a hosszú úton a megfagyás veszélyének kitétt katonáknak ugyszólván életét mentette meg termosban vitt meleg tejjel.

Köztudomásu, hogy a legnagyobb kinszenvedés az a hosszú út, melyet a sebesülteknek a haretértől az állandó gyógyhelyig kell megtenni. Ezen a kinszenvedésen segíteni mindnyájunknak emberbaráti kötelessége.

Gróf Tisza István vetette fel azt a követésre méltó szép eszmét: „gyűjtsünk termosokat!” Ezek segítségével enyhítünk testvéri szeretettel értünk küzdő katonáink nehéz helyzetén s elviselhetővé tehetjük súlyos szenvedéseiket. Termosok segítségével módot nyújthatunk arra, hogy melegítő és erősítő italok mindég kéznél lehessenek.

Termosokon kívül szükség van erősítő italokra, tokaji borra, cognacra és likőrökre, azután csokoládéra és cacesre, amelyek szintén igen alkalmasak arra, hogy a meggyötört szervezetet felüldítsék. A vadászbereknek bizonyára lesz nélkülözhető termosok és módosabb háztartásban található felesleges erősítő ital. Mindezeket köszönettel átveszi a hadsegélyező hivatal

Budapesten, IV. Váci-utca 38. szám alatt levő raktára avégből, hogy azokat a hadtáparansnoknághoz juttassa.

A vidéki adományokat legelőszerebben a községi előjáróságoknál lehetne összegyűjteni, melyek azokat azután Budapestre juttatnák.

A Kossuth-nóta Ausztriában.

A magyarok és az osztrákok barátsága.

— Saját tudósítónktól. —

Még javában folyik az a gigászi küzdelem, amelyből diadalmasan fognak kikerülni a tisztesség és az igazság útján járó nemzetek, egymásnak szegződnek még a villogó szuronyok, halálos sebeket ejtenek a fegyverek. Most még teljes erejével tart az a munka, amelynek végső eredménye lesz a nagy leszámolás; a becsület apoteozisa. Még minden idegünket és érzékünket át meg át járja a háboru sok elszomorító és felemelő jelenete, elkápráztat a hősök fenséges cselekedete, most még minden csak vajudik, hogy csillogó valósággá legyen. Mégis azért már határozott tényként megállapíthatók olyan jelenségek, amelyek a világot rendítő nagy harcoktól számunkra a legnagyobb kincsek lesznek.

Igy bebizonyosodott, hogy a monarchia legfőbb támassza és legbiztosabb alapja Magyarország. Bizonyossá vált a magyarságnak, a magyar léleknek, a magyar katonának minden akadályt leküzdő, minden szenvedést eltűrő és minden megpróbáltatást nyugodtan vevő bátor és hősi magatartása, a cselekedetekben megnyilvánuló acélkemény jelleme.

Bizonyossá lett, hogy a magyar kar és a magyar szív az, amely az oly óriási, fenyegető ellenséggel szemben kivívja majd a maga nehéz, de méltóságos diadalát.

A másik nevezetes eredménye az eddigi harcoknak az, hogy a külföld megtanult bennünket tisztelni, mint vele egyenrangú kultúrét és nemzetet.

Továbbá Ausztria, ahonnan éveken át a gunynak ezer meg ezer nyila és a sajnálkozó lenézésnek ezer meg ezer csufdáros pillantása szállt felénk, tudatára ébredt annak, hogy a magyar faj reprezentálhatja vele egyformán és egyetértően a monarchia nagy hatalmi igényeit.

Megtörtént az, amit alig hittünk volna el, hogy Ausztria megtanult bennünket igazán és őszintén szeretni.

Olyan szívesen látott katona a magyar Bécsben, vagy akárhol Ausztriában, mint nálunk az ausztriai: cseh stb. Azok a nóták, azok a külsőleg is magyarságunkat hirdető jelenségek, amelyeknek nyilvánítása a legnagyobb bűnök közé tartozott, most éppen oly lelkes fogadtatásra találnak ott, mint akár nálunk.

Annak az igaz és testvéries érzésnek, amely a magyarságnak a szívet összekapcsolja a monarchia többi népével, igen megható és gyönyörű példája az a levél, amelyet D. György utász önkéntes küldött Klosternenburgból a minap szüleinek.

A fiatal önkéntes itt van az önkéntes iskolában.

Az iskola tisztjei között kiváló képzettségű magyar tisztok vállvetve tanítanak az

osztrák tisztekkel. Igen meghitt és szívélyes a viszony a tisztek és az önkéntesek között.

Az önkéntes iskola tisztjeinek nagy része felsőbb parancs folytán azonban haretérre indult. Az elutazáskor a pályaudvaron megjelent a város közönsége, az önkéntesek csapata az itthonmaradt tisztek vezetésével. A bucsuzás igen megindító és szép volt. A levélben a fiatal önkéntes ezt a következőképpen írja le:

„Szép bucsuzás volt. A magyarok künn az idegenben, az osztrák pályaudvaron, a jelenlevő tömeg és a tisztek előtt a Kossuth-nótával bucsuzott el a haretérre induló tisztjeitől.

Olyan szépen még talán a magyar földön sem énekelték ezt a nótát, mint ahogy ez itt ment és ezután olyan háromszoros „éljen” hangzott fel, hogy még talán ezt Bécsben is meghallották.

A Kossuth-nóta első ütemeinél a jelenlevő osztrák tisztek mind tisztelegtek, a tömeg levette a kalapját és olyan áhitattal hallgattuk a nóta lelkes és magyar dallamait, hogy nekünk magyaroknak könnyek gyűltek a szemünkbe.”

Igy szól a fiatal önkéntes levele, mely méltó tanubizonyossága annak az eljövendő szebb és rózsásabb jövőnek, mikor Ausztria velünk szemben egy érzésben fog felolvadni a szeretet érzésében és egy gondolatban fog velünk közös lenni; az egy más iránt való nagyrabecsülés és tisztelet gondolatában.

Levél a lengyelországi haretérről.

A katonánk nem hátrál soha egy tapodtat sem.

Az északi haretéren, ahol vállvetve küzd a német hadsereggel a magyar katonaság, eddig csak nagyon ritkán érkezett tudósítás. Pedig a világháborúnak tulajdonképpen itt van a főtere. Itt fog eldőlni a föld rengető óriási küzdelem sorsa, amelyet még nem látott a világ. És ebben a nagy eseményben jelentékeny szerep jutott a mi katonáinknak. Azért is érdekel bennünket minden csekélység ami oda fenn történik.

Erről a haretérről kapott tegnap levelet Fráter Kálmán árvaszéki elnök-helyettes. A levelet dr. Fényes Pál orvos küldte, aki az egyik honvédezzreddel van a lengyelországi haretéren.

Az érdekes megfigyelésekkel telt levelet egész terjedelmében itt adjuk.

1915. január 11.

Édes Kálmán bácsi!

Örömmel tudatom, hogy a mai napon a feladott csomagot a benne levő levéllel együtt kézhez vettem. Nagyon, de nagyon köszönöm a szíves megemlékezést, a sok jó dolgot, amelyeknek értékét, bizony itt, ahol csak krumplit, öreg tyukot, néha egy kis vaját, vagy tojást tudunk kapni, — nem is lehet talán meghatározni. De ami mindennél jobban esett, a szíves meleg hangu levél, ami az oly régen otthagytott otthon melegét lopta a szívembe.

Bizony sokat kellett szenvednem, de nem panaszkodom, mert vannak, akik még nálam is sokkal, de sokkal többet kénytelenek nélkülözni. De minden szenvedésen keresztül is, mint a felhők mögül előretörő napsugár, úgy aranyozta be lelkünket a győzelem tudata. Én ugyan nem tudom, hogy másutt, hogy állanak, de a mi hadosztályunk még csak a győzelmet ismeri.

Nemcsak testi fáradalmakat, hanem lelki fáradalmakat is gyakran kell viselnünk s azt

hiszem, hogy ebből az orvosnak jut ki legtöbb. Száz és száz nyöszörgő sebesült, halálal viaskodó harcos; pelyhedző állu fiatal fiuk, vagy megállapodott családapák. Itt tanulja az ember megismerni a magyart. A mi katonánk kedélyes, tréfás és nem hátrál soha egy tapodtat sem. Előre megy mind és ha kell meg is hal, egy jajszó nélkül, mint egy martir, mint egy hős.

Most már valószínűleg téli szállásba jutottunk s így több kényelmünk is van. Jól fűtött szobában lakom embereimmel a gyönyörű hóborított hegyek között. Már tíz napja vagyunk itt s minden valószínűség szerint itt is telelünk. Már rendes szállásunk, ellátásunk és postai közlekedésünk is van.

Mondhatni naponta belovagolok magam is a közeli lengyel városba a hadtestparancsnoksághoz postáért, vagy más egyéb jelentésért. Ilyenkor rendszeren bevásárlók és sajtot, pálinkát, rumot és más ételneműt hozok a szállásunkra.

Még egyszer hálás köszönetet a sok jóért és köszönet a levélben szerepelt aláíróknak szíves megemlékezésükért. Mint Hódl Jenőtől értesültem, szegény Janesiről még semmi kedvező hír. Ha valamit megtudnak, nyomban tudassák velem.

Számos csókot és üdvözlöt küld mindenkinnek szerető unokaöccse

Pali.

Hogy ámitják az orosz katonákat.

Orosz katona a magyar lövészárkokban.

Még december elején történt az orosz-lengyelországi haretéren. Egymáshoz közel két lövészárk húzódott végig a végtelen rónaságon. Az egyikben magyarok, a másikban oroszok tanyáztak már hosszú idő óta. Innen is, onnan is fütöltek a golyók napnap után, de egyik fél sem volt hajlandó állását feladni. Egészen megszokták, hogy egy helyen vesztegeljenek. Ugy berendezkedtek a lövészárkokban, mintha örök időtől fogva ott éltek volna. Egy szép napon váratlanul érdekes dolog keltette fel a magyar katonák figyelmét. Az orosz lövészárkok felül zenező hangját hozta el a szél. Az orosz katonabanda indulókat játszott. Egyszer az oroszhimnuszra zendített rá, azután a románra. A mi katonáink nem tudták megérteni, hogy minek örvendeznek olyan nagyon odaát a muszkáknál. Egy darabig tanakodtak rajta, de aztán elfelejtették az egész esetet.

A rákövetkező nap azonban fényt derített a rejtélyes zenezőre. Eppen szünetelt a tüzelés, mikor az orosz lövészárkból egy póznára erősített fehérkendő, utána egy fej, végül egy egész orosz bukkant elő. Aztán elindult a mi lövészárkunk felé. De nem azért, hogy az orosz lövészárkok feladását jelentette volna. Sőt ellenkezőleg. Valóságos dicsőeneket kezdett zengedezni az oroszok jó dolgáról. Hogy ónáluk a századnak még megvan az eredeti hadilétszáma, hogy milyen kitűnő az ő ellátásuk, milyen finom, meleg téli ruhájuk van. Sőt ez utóbbiból mutatót is hozott. Azután olyan tekintetet vetett a magyar bakákra, mintha azt kérdezné: Na, hát nem jöttök át mihozzánk? Persze a magyar vitézek ügyet sem vetettek rá. Most más cselhez folyamodott a ravasz muszka. Nagy fontoskodva azt akarta elhitetni a tisztekkel, hogy az oroszok és magyarok között nagy a barátság és az egyetértés. S ebben már annyira mennek, hogy egyszer a magyarok mennek át az oroszokhoz, máskor azok jönnek át ide, s ilyenkor nagy dárídót esapnak. De már ezt nem hagyták annyiban a mieink, hanem elvezették a muszka vitézt az ezredparancsnoksághoz, s ott még egyszer elmondották vele a dolgot. A parancsnokság azonnal megindította a vizsgálatot, aminek az lett az eredménye, hogy az orosz

katona meséje elejétől-végig alaptalan rágalomnak és hazugságnak bizonyult. Ebből kiviláglott, hogy tulajdonképpen egy kém-mel állanak szemben, aki csak azért jött, hogy vagy át édesgesse a mieinket, vagy, ha ez nem sikerül, kipuhatolja az itteni állapotokat, aztán a legelső kedvező alkalommal visszaszökjék övéihez. Persze ez nem rikerült neki.

Megkérdezték tőle az előző napi örömmünnepe okát is. S a felelet igazán érdekes és kacagtató volt. Ugyanis azért történt az egész zenés céció, mert a hadvezetőségtől az az értesítés jött, hogy Románia a monarchia ellen mozgósított (ezért játszották a román himnusz), Törökország békét kötött velük, s nemsokára be lesz bejezve, az egész háború, persze Oroszország teljes győzelmével. Ilyen szép fantáziája van az orosz hadvezetőségeknek.

Klemens Rezső orosz fogságban.

Az ezredparancsnok elismerése.

A Kárpátokban folyó szívós hősi harcokban nem egy nagyváradi ismerősünk küzd oroszlan bátorsággal. A mozgósítás első napjaiban Nagyváradról az első bevonulókkal együtt indult a haretérre Klemens Rezső a rendőrség jeles tisztviselője is. Az örökké emlékezetes galíciai harcokban hősiessé küzdve hónapokig teljesített szolgálatot, míg meg nem sebesült. Sebesülése után Nagyváradra jött haza, ahol néhány hetet időzött, addig míg sebe meggyógyult.

Decemberben a karácsonyi ünnepek előtt, mint gyógyult jelentkezett a katonai parancsnokságnál és újból elindult a dicsőséges haretér felé. És azóta mintha a föld nyelte volna el a hős katonát, semmi életjelt nem adott magáról. Idehaza maradt hozzátartozói, ismerősei a legnagyobb aggodalommal voltak eltelve a fiatal tiszt sorsa iránt. Egymásután mentek a levelek a szülőktől, Udvarhelyi Irmuskától, mint menyasszonyától, azonban a várva várt válasz Klemens Rezsőtől elmaradt.

A levelek azonban még sem maradtak válasz nélkül. Az ezred előzőkeny parancsnoka minden levélre maga válaszolt. Ezek közül a válaszok közül adjuk azt, amit Udvarhelyi Béla megyei tanácsvezető elnökhöz intézett az ezredparancsnok. A levél szövege a következő:

Udvarhelyi Béla urnak

Nagyvárad.

Klemens Rezső vitézül harcolva megsebesült és fogságba esett 1914. december 22-én. Az ezred hősiessé harcolt tulerővel szemben és Klemens Rezső derekasan viselkedett.

Fogadja mély tiszteletem kifejezését

Kratochwil alezredes,
a 4 ik honvéd gy. e. parancsnoka.

Azóta Klemens mint fogoly tiszt Oroszországban is van és egyáltalán tul van minden veszélyen. Az oroszok különös gondalápolják a többi megsebesült tiszttel egyetemben. Különben az itthon maradottak megnyugtatóra közölhetjük, hogy a sebesült foglyoknak, különösen az utóbbi időben nincs rossz dolguk. Ujabban ugyanis az amerikai konzul, aki a magyar alattvalók védelmét elvállalta Oroszországban, minden héten, sőt hetenként többször is meglátogatja a sebesült foglyokat és érintkezik velük. Az udvaria

amerikai konzulok tovább mennek az egyszerű látogatáson. A sebesültektől megtudva címüket, ha pár sorban is, de értesítik hozzátartozóikat a fogoly hogyléte felől.

Igy értesítette is egy konzul Udvarhelyi Béla tanácsvezető ülnököt Klemens Rezső felől. Az amerikai konzul levele Budapesten keresztül érkezett és január 4-éről volt keltezőve.

Az illetékes helyről érkezett levelek érthető megnyugtató hatást keltettek Klemens hozzátartozói és ismerősei körében.

Prémet a katonáknak.

A téli háboru borzalmai ellen harcosainknak prémre van szükségük. Enyhítsük szenvedéseiket és küldjük egyetlen darab prémünket is a Hadsegélyző Hivatalnak, Budapest, Váci-utca 38. A szállítás díjmentes.

..HIREK..

Tájékoztató.

Január 31. Vörös-Kereszt Egylet közgyűlése a Városházán d. e. 11 órakor.

Február 2. Kath. Kőr háborus délutánja.

Február 14. Vörös Kereszt Egylet háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

Február 28. Vörös-Kereszt Egylet háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

Március 14. Vörös Kereszt Egylet háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

Március 28. Vörös Kereszt Egylet háborus délutánja a Vigadóban d. u. 5 órakor.

* **Hősök koszoruja.** Már hónapok óta zug a háboru viharja, a halál tombolva lejt kavargó táncát s a haremezők hosszú sivatagjában kicsiny sirhalmok domborulnak szerte. De nemcsak a csaták zugó viharjában fekszenek a hősök, hanem itthon, a város határában, a csendes temetőben is sokan alusszák örök álmukat. Láttuk, mikor vitték ki őket egyszerű, fekete fatoporsóban, mellettük néhány nagybajszu baka, utánuk a lelkész s lassan baktattak az utca szürke porában. Az emberek megálltak egy pillanatra s itt is, ott is feltört a sóhaj: Megint visznek valakit, egy szegény katonát! S hogy ki volt az a szegény katona, azt nem tudta senki. Hisz' nem is tudhatta. Más városban nem volt ez így. A kórházban elhunyt hős katonákat kikísérte a város előjárósága is. De talán nálunk is megváltozik a kép. A hadügyminiszterium rendeletet bocsájtott ki, hogy a lapok szerkesztőségét tudósítsák a hős katonák haláláról és temetéséről. Ezután tehát nem ismeretlen hősök menete halad végig a temetőhöz, hanem tudni fogja mindenki, hogy kicsoda az a hős, aki életét adta a hazájáért és nemzetéért s meghajtjuk előtte elismerésünk zászlaját.

Holnap délután két hőst temetnek a Sall Ferenc-utcai csapatkórházból. *Motyán*

Tódor. 32. népfőlkelő ezredbeli gyalogost d. u. 2 órakor, Sztánes Demeter 4. népfőlkelő ezredbeli gyalogost d. u. 3 órakor kísérik ki a Rulikovszky uti temetőbe.

* **A nyilvános könyvtár új helyiségben.** Nagyvárad város nyilvános-könyvtárának helyiségei nem felelnek meg a célnak; szűkek s azonkívül állandó veszélynek vannak kitéve, mert az épület földszintjén, éppen a könyvtár helyiség alatt droguéria és fűszerkereskedés van, amelyek robbanó és tűzveszélyes anyagokat tartanak raktáron. A város tanácsa a könyvtár helyiség bérletét felmondta s a Rimanóczy-utcán levő Rimanóczy-ház Körözs-felöli részét vette ki bérbe folyó aug. 1-től, évi 3236 korona bérösszegért. Itt négy utcai termet, két udvari nagy szobát, szolgálakást és megfelelő mellék helyiségeket kap a könyvtár, ahol fokozottabb mérvben folytathatja közhasznú működését, míg eljön az a jobb idő, amikor Nagyvárad felépítheti a kulturpalotát.

* **A Páris-patak beboltozása.** Nagyvárad város csatornázási szakbizottsága tegnap ülést tartott a városházán. Komlóssy József főjegyző helyettes elnöklete alatt Tabéry Armin, Kőszeghy József, Hann Lajos, Sztarill Ferenc voltak jelen. Folyó ügyeket tárgyaltak. Ezekon kívül a Páris-patak beboltozásának ügyében egy szakbizottságot küldtek ki, amelybe a csatornázási bizottság részéről Kőszeghy József főmérnök, Tabéry Armin, Sztarill Ferenc és Hann Lajos küldtek ki, továbbá meghívják a bizottságba Szahlander Károlyt, Korbély Józsefet és Varró Domokos kir. műszaki tanácsost.

* **Egy tábori lelkész hirtelen halála.** Nagyszombatból kapjuk a hírt egy 20 évvel ezelőtt a váradi társaság előtt közismert tábori lelkésznek: *Allersdorfer* Julián pápai kamarás, tábori lelkésznek hirtelen haláláról, aki ott szívszélhűdés következtében, 60 éves korában meghalt. Az elhunyt éveken át volt Nagyváradon állomáson, mint tábori lelkész s kellemes modora miatt kedvelt lett minden körben. Innen Aradra helyezték át, honnan a háboru kitörésekor ment át Nagyszombatba. Az elhunyt tulajdonosa volt az arany érdemkeresztnek.

* **Meghívó.** A háborus délutánokat rendező nagy bizottság tagjait tisztelettel ezúton kéri fel a rendezőség, hogy pénteken, azaz e hó 29-ikén a Biharmegyei és Nagyvárad Nemzeti Kaszinó szalonjában az e hó 31-ikén rendezendő háborus délután programjának megbeszélése végett megjelenni szíveskedjenek. Az értekezlet kezdete d. u. 5 órakor.

* **Halálozás.** Pencz Ferencz 19 éves korában, f. hó 26-án este 8 órakor elhalálozott. Temetése f. hó 28-án d. u. 3 órakor lesz a Szigligeti-utca. 7. sz. alatti gyászaházról.

* **A hadbavonultak családtagjai részére** a polgármesteri hivatalhoz újabban a következő adományok érkeztek be: Schwart Dezső gyűjtése: N. N. 20 fill. X. Y. 10 fill., összesen 30 fill. Biró Annuska gyűjtése: Prybékne 1 kor. Vadász Sándor, Barény Béláné, Salamon Szidike 1-1 kor., Sulhoff Emil, London Lajos, N. N. 60-60 fill. Lörcinc Albert, V. Weisz Sámuelné, Weisz Ilonka, Kovács Sándorné, N. N. Biró Anna, N. N. 50-50 fill., Leipnik Mihály N. N. Glück, Molnárné, Biróné, N. N. 40-40 fillér, Schwartz, Spitz Sándor, Sulhof Erzsike 20-20 fill. Biró Böske 10 fillér, összesen 12 korona. Ifj. Weisz Bernát cég gyűjtése: Breider Armin 2 kor., Olvashtalan 40 fill., N. N. 30 fill., összesen 2 kor. 60 fill. Gárdos Rózi gyűjtése: Váradi Gyurka 30 fill., W. M. N. N., N. N. 10-10 fill. Csillag Sámuel, N. N., N. N., N. N.

20-20 fill., összesen 1 kor. 40 fill. Somhagy Ilona gyűjtése: Kesztlér Manó, D. E., N. N. 10-10 fill. B. B. 2 fill., összesen 32 fillér.

* **Halálozás.** *Herbst* Gyuláné, szül. eseszorai és bozsgai *Eörhalmy* Berta f. hó 26-án 54 éves korában Csészváron meghalt. Az elhunyt urnó édesanyja volt ifj. Herbst Gyulának, annak a fiatal diáknak, akinek öngyilkosságáról a napokban megemlékezünk. Amint irtuk a fiu azért követte el tettet, mivel nem engedték a háboruba. Értesülésünk szerint éppen édesanyja súlyos betegsége miatt nem teljesítették kérését, ugyanis nem akartak a szegény anyának bánatot okozni. Ennek az lett a vége, hogy az ifju elkövette meggondolatlan tettet. A fiu szerencsétlensége persze mélyen sujtotta a beteg édesanyját s siettette a halált, ami most be is következett. Az elhunyt urnó temetése f. hó 28-án lesz, az engesztelő szentmise áldozat pedig 30-án tartatik meg a magyarosékei róm. kath. plebánia templomban.

* **Adományok a Jobbkéznek.** A Vörös-Kereszt fehérnemű Jobbkéz osztálya részére következő pénz, párna, selejtes fehérneműt kaptuk: Antalfytól képekből 12 kor., Fogadás 1 kor., Grócz Béla kanonok 50 kor., Paczkó Antalné 5 kor., Harmathy Károlyné 10 kor., Némethy Gyula 10 kor. Dautsch Klára párnahuzat, Benkő Arturné, Banyiezy Károlyné, Neiman Zsigmondné, Kater Lajosné, Széles Gusztávné, Czilléréktől fehérnemű, özv. Grünvald Harmanné, Dr Szőlősy Ernő, Hartstein Gizella, Fried Helén, Vucskies Julia, özv. Lukácsné segédkezésével 15 pár papucs, dr. Sárosyné, Helf Kálmánné, Tiss Györgyné, Mihause András Nagykerékiből, dr Kovács S. Jánosné párnák, Gyenge Józsefné, Olasz Ákosné, Grosz Anna, Dautsch Károlyné, Weinberger Sámuelné, Beládi Istvánné, Grünfeld Hermanné, Altenburg Dávidné, Balog Árpádné, Konrad János Csehország, özv. Szabó Andrásné, Nagyné Ngyisig papucs, Herskovics Sándorné, Krausz Samu 24 párna, Lukács Gusztávné gyűjtése 10 párna, Tabéry urnó párna, Horváth Béláné orth. izr. polg. leányiskola III., IV. növendékei 25 pár papucs. Mindezen adományokat hálással köszönjük s kérjük a közönség további támogatását.

x **Köhögés, hurut, rekedtség** ellen használjon hurut szeletkét Ára: 60 fillér. Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szaecsvay utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbankrt.-nál.

x **Kiadó lakások.** A kamara székházában, (Teleky u. 11. sz. a.) az alagsorban 2 műhely helyiség, a földszinten pedig egy garçon lakás kiadó.

**Tábori alsó ruhák
Vizmentes bakkancsok
Halina csizmák
és Hó cipők**
legjobb minőségben
Reichard Dezső
cégnél
Rákoczy-uton kapható.

x **Három liter** családi rumot készítke bárki pár perc alatt teához, a Farkas-féle *Rumkivonattal*. Ára utasítással 50 fill. Kapható kizárólag Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7-B. Telefon 13-02.

* Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpéztár r. t. (Bémer-tér 4. szám) a közönség tájékoztatása céljából közli, hogy elfogad új betéteket, a melyek nem esnek a moratorium intézkedései alá, takarékbetétkönyvecskére és folyószámlán a legkedvezőbb kamatozási és visszafizetési módokat mellett. Pénztári órá d. e. 9-től 12-ig.

x **Négy szoba és előszobából álló lakás**, irodának különösen alkalmas, villany világítás és gőzfűtés berendezéssel, a Bémer-tér közvetlen közelében f. év augusztus hó 1-től, esetleg már május hó 1-től kezdődőleg kiadó. Bővebbet a házmesternél, Szent János-utca 3. szám.

x **Megfagyott, széltől kivörösödött, kicserepedett, arcz, orr, kéz ápolására és fehéritésére gyors és biztos hatása az Y-po jegyű HARMAT TEJ CRÉME és hozzávaló Borax szappan** Kapható Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B Telefon 13—02

* **Szegény árva urilány** falusi papi háznál házvezetői állást keres. A háztartás minden ágában jártas. Esetleges megkeresés a kiadóhivatalba.

Kiadó vendéglő, étterem, kávéház helyiségek mellék helyiségekkel berendezéssel vagy anélkül. Továbbá **üzletek, raktárak, műhelyek, iroda helyiségek, ugyszintén legmodernebb berendezésű butorozott szobák, hosszabb vagy rövidebb időre olcsóbb bér mellett kiadó. Nagy Sándor-u. 4.**

x **Kiadó lakások.** Ósi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

Kiadó 8—10 lóra való istálló Szilágyi Dezső-utca 12.

* **Ingtalan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes feltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár r.t.

Butorozott szoba két-három önkéntes részére Kiadó. Bem-utca 21.

x **Családi rum** vaniliával vagy ananással literje K 2.60, továbbá kitűnő **Theák** kaphatók, Farkas István Apolló drogeriájában Rákoczy-ut 7/B.

x **Kiadó lakások.** Szacsavay-utca 11 számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nél.

Küldjünk katonáinknak thermosüvegeket, teát, konyakot, likört, csokoládét, cacest.

Az adományokat köszönettel fogadja s a hadtestparancsnokságokhoz juttatja a honvédelmi miniszterium **Hadsegélyező hivatala**, Budapest, IV. Váci-utca 38.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Csütörtök: Lengyelvér.

Péntek: Szibill.

Szombat: Művészet.

Vasárnap d. u.: Fészek a viharban.

Vasárnap este: Vilmos huszárok. (Be-mutató.)

Nebántsvirág.

Nem először láttuk tegnap ezt a bájos operettet a Szigligeti-színházban, de remélhetőleg először és utolszor oly gyenge előadásban, mint a tegnapi volt. A balsiker — megmondhatjuk egyenest — a főszerep nem megfelelő kiosztásában leli magyarázatát. Vigh Manci sem hanggal, sem játékkal nem győzte Denise szerepét. Nem kell ehhez a szerephez valami tulságos nagyterjedelmű hang, de valami hang mégis csak kell és kell egy kis csiszoltság, egy kis előadásbeli finomság a hangba. Vigh Manci hangjának és pici ének-tudásának pedig a Nebántsvirág is igen magas feladat. Néhol egész ütemeken keresztül hibásan énekelt. Hiányzott énekéből az a lágyág is, amely ennél a szerepnél elkerülhetlen, épp úgy hiányzott minden színészség. Az egész szerep egyáltalán nem való Vigh Manci temperamentumához. Játéka csak erőltette a kedélyességet, a naivságot pedig távolról sem találta el. Nagy tévedés azonfelül azt képzelni, hogy a hang és játék fogyatékoságáért kárpótlást lehet nyújtani a még ezeknél is fogyatékosabb ruhákkal. Nem okvetlenül szükséges a színházban a decolletaget orfeumi izléstelenségig vinni.

A címszerep gyenge sikere érthető lehangoltságot idézett elő a többi szereplőnél is, úgy, hogy általában mindenkől többet vártunk volna. Nem írjuk senkinek sem rovására, ha kevesebbet nyújtottak, mint vártuk. A Nebántsvirág sikerét a címszerepnek kell elsősorban biztosítani s ha az bukik, akkor a többi szereplő csak a tisztességes bukás színvonaláig viheti föl az előadást. Ezt megtették, ennél többet igazán nem lehetett tőlük kíván.

IRODALOM

A Vasárnapi Ujság képes heti folyóirat legutóbbi füzeté a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: Két leány. Regény. Irta: Szemere György. A Tűz. Irta: Sztrokay Kálmán. Atsumi Shibato. Elbeszélés. Irta: Eugen von Binder Kriglstein. Ford. Zoltán Vilmos. Irodalom. A háboru napjai. Vegyesek. A szerkesztő üzenetei. A Vasárnapi Ujság előfizetési ára egy évre 20 K, szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, IV. Egyetem-utca 4. sz. alatt van.

Az Uj Idők képes heti folyóirat legutóbbi száma a következő érdekes és változatos tartalommal jelent meg: Magdaléna két élete. Irta: Herezeg Ferenc. A tábor alszik. Irta: Kántor Mihály. Éltém és szerettem. Irta: Krudy Gyula. Csataképek. A tulsó partról. Irta: Osváth Eszter. A bronzhajuak. Irta: Zöldi Márton. Pillanatfölvételek. Rovatok: Mindenféle. A szerkesztő üzenetei. Fordított regény. A rejtelmes szí-

get. Irta: G. Bronson Howard. Az Uj Idők előfizetési ára egy évre 20 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, Andrásy-ut 16. sz. alatt van.

Az **Élet** szépirodalmi és művészeti hetilap (szerkeszti Andor József) január 24-iki számában is egész sokaságát közli a rendkívül érdekes közleményeknek, aktuális képeknek. A lap folytatja Sienkievics Henrik „Sivatagban, őserdőben...” című szenzációs regényének közlését, amelyet kitűnő illusztrációk díszítenek. Vezetőhelyen Anka János XV. Benedek pápa békekeziójával kapcsolatban a modern szellem Pálfordulásáról ír, dr Tóth Tihamér a tábori kórházak működéséről közöl érdekes dolgokat. Grész Leó pedig a légi aknákat ismerteti. A szépirodalmi olvasmányok között Kovács Károly novelláját, — Szalay Máttyás, Boros Ferenc és Alexander Sándor verseit találjuk. A Kultura és a Hétről-hétre rovatok ezuttal is érdekesek és gazdagok. Ez utóbbi tele van aktualitásokkal, szenzációs érdekességekkel. A kitűnő lapot melegen ajánljuk a közönség érdeklődésébe. Minden számban a gazdag szellemi tartalom kívül sok művészi és eredeti haretéri képet közöl. Előfizetési ára félévre 10 kor. Szerkesztőség és kiadóhivatal: I. Fehérvári-ut 15. Mutatványszámot ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal.

Magyar Kultura. Társadalmi és tudományos szemle. (Megjelen havonként kétszer: 5-én és 20-án. Évi ára 12 korona. Budapest, VIII., Horánszky-u. 20. sz.) — Legújabb száma most jelent meg a következő gazdag és változatos tartalommal: Olaszországi levél. Dr Luigi Capalti. — Tanulmányok: A katonai és polgári népesség élelmezése. Haller István. — Haecel muzeuma a természettudomány világában. Hajós József. — A háboru története. Ackermann Kálmán. Tárca: A nemzet erői. Serédy Géza. Pajzs és kard: Lovászekrény 39. Politikai pástorlevél. -bb. — Szegény kultura —sk. Szemlék és kritikák: Könyvek: Grazia Deledda. A mi Urunk. Dr Kemenes Károly. — Heijermans Hermann. A vörös kalóz. -k. — Dr Paul Wilhelm von Keppler. Leidenschule. Kálmán Ervina. — Holoznyai Tivadar. Ismeretlenek. Dr Alszeby Zsolt. Napló: A föld népének dícsérete. B. K. — A reklám és izléstelenség. r. — A szerencsétlen Mexikó. — Rövid följegyzések.

Legújabb táviratok.

Németek és franciák küzdelme.

Berlin, január 27. Nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati hadszintér.

Neuportnál és Ypernnél csak tüzérségi harcok folytak. Euinchynél Labassétól délkeletre az ellenség megkísérelte e hó 25-én tőle elfoglalt hadállások visszafoglalását. A támadása fáradtsága hiábavaló volt, mert támadása tüzelésünkben összeomlott.

A Craomi magaslatokon folyó harcok, amelyeket már tegnap jelentettünk a legnagyobb sikerre vezettek. A franciákat La Crowrefructól nyugatra és Hurtelisektől keletre levő magaslati állásokból kivertük és a magaslati terep déli lejtőjéről leszereltük.

A szász katonák 1400 méternyi szélességű harcvonalon több támaszpontot rohammal elfoglaltak, 865 sebesületlen franciát elfogtak, 8 gépfegyvert, egy utászraktárt és sok egyéb hadi anyagot zsákmányoltak. St. Miheltől dél-keletre csapataink a

franciáknak egy támaszpontját elfoglalták. A franciák ellentámadásai sikertelenek maradtak.

A Vogezeben a nagy hó a mi mozdulatainkat lassítja.

Keleti hadszíntér.

Az oroszoknak Gumbinnentők észak-keletre ellenünk intézett támadása nem haladt előbbre, helyenkint az ellenség súlyos veszteségeket szenvedett. Lengyelországban nincsen változás. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Az oroszok kárpáti veresége.

Budapest, január 27. Ungvárról jelentik: Az oroszok Csontosnál csapataink váratlan támadására rémülten menekültek ágyút, municiót és trént hagyva hátra.

A német gyarmatok megvédése.

Budapest, január 27. A „Deutsche Tageszeitung” jelenti, hogy Tokióból érkező hírek szerint ausztráliai csapatok indulnak a német gyarmatokra megvédelmezni ezeket a japánok tartós megszállása ellen.

Orosz jelentés a szövetségesek harcáról.

Budapest, jan. 27. A „Dayli-Mail” Pétervárról jelenti, hogy a németek és az osztrák-magyarok utolsó 6 hét alatti Bzura-Rawka-Nida elleni támadásainak célja a Szilézia megszabadítása volt az orosz offenzívától.

Elhunyt országgyűlési képviselő.

Budapest, január 27. Szében Antal, Budapest I. kerületének országgyűlési képviselője az éjjel meghalt.

Ujabb katasztrófális földrengést jeleznek.

Budapest, január 27. A budapesti földtani observatórium seizmografja Budapesttől mintegy ezerhétszáz kilométerre ismét katasztrófális földrengést jelzett.

Harcaink az oroszokkal.

Budapest, január 27. A nagy főhadiszállás jelenti:

Az Ung felső völgyében az ellenséget az uzsoki hágó mindkét oldalán levő határmagaslatokon elfoglalt állásaiból tegnap kivertük. Ezzel három napi harc után ismét birtokunkba vettük a Kárpátok egyik legfontosabb hágóját, amelynek birtokáért a hadjárat folyamán már több elkeseredett küzdelem folyt és amelyet az oroszok január elseje óta meyszállva tartottak, különösen jól megerősítettek és több egymás mögött készített előnyös állásban szivósan védtek.

Az uzsoki hágótól észak-nyugatra, ugyszintén a Latorca és Nagygág völgyében a harcok még tartanak.

Nyugat-Galiciában és Lengyel-

országban hóvihár miatt csak mérsékelt tüzerharc folyik. Höfer altábornagy.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:
Dr. PAPP KÁROLY.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
1596/1915 szám.

Hirdetmény.

Az 1884. évi. XVII. t. c. 141. §-a értelmében az ipartestület kebelében alakított békéltető bizottság segédtagjai az iparhatósági biztos által összehívandó választó ülésen az iparossegédek által választandók.

A törvény ezen rendelkezéseinek megfelelőleg a békéltető bizottság segédtagjai választását 1915 évi február hó 7-ik napjának délelőtt 9 órájára tűzöm ki. Választás az ipartestületi székház tanácstermében fog megtartani.

Felhívom a képesítéshez kötött iparossegédeket, hogy a választás megejtése céljából a jelzett helyen és időben megjelenni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1915. január hó 18-án.

Dr. Dajka Endre
rendőrkapitány
iparhatósági biztos.

Első nagyváradai cementipar.

Készíték granitó, terazzo, műkö és minden e szakmába vágó munkalokat, házi csatornázásokat a városi mérnöki hivatali előírása szerint, személyes felügyeletem mellett. Kivánatra angol closet berendezéseket a legelőnyösebb fizetési feltételek mellett a leglelkismeretesebb és legmesszebb menő jótállás mellett készíték. A nagyérdemű közönség becses pártfogását kerli tisztelettel

NUTTA JAKAB

cement és betonművek vállalata.
Szaniszló-utca 67. szám. (haját ház.)

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.
1753-915. szám.

Felhívás.

A M. Kir. Belügyminiszteriumnak az utlevél kötelezettség elrendeléséről szóló 285/915. M. E. számú rendelete alapján felhívom városunk közönségét, de különösen a szállodatulajdonosokat, hogy a náluk megszállott külföldiek bejelentésénél az osztrák állampolgárok nem esnek e rendelkezés alá az utlevelet is mutassák be, mivel ellenkező esetben az utlevelet felmutatni nem tudó idegen állampolgár ellen az 1903. évi VI. t. c. 16. §. értelmében a kihágási eljárás megindítása s ezenfelül az 1903. évi V. t. c. 10. §-a értelmében az államterületéről leendő kiutasítása s esetleg kényszer útján történendő eltávolítása végett intézkedni fogok.

Nagyvárad, 1915. január 23.

Dr. Dajka Endre
rendőrkapitány.

317-1915. eln. sz.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága az elhalálozás folytán megüresedett főjegyzői állásnak választás útján leendő betöltését a folyó évi február hó 11-én megtartandó rendes közgyűlés napirendjére tűzven ki, felhívom mindazokat, akik a 7-ik fizetési osztálynak megfelelő törzsfizetés és lakpénz továbbá a szervezeti szabályrendeletben megállapított pótlékkal javadalmazott főjegyzői állásra pályázni kívánnak, hogy pályázati kérvényüket szabályszerűen felszerelve Nagyvárad város főispánja, méltóságos Hlatky Endre urhoz, mint a kijelölt választmány elnökéhez címezve, hivatalomnál (Városháza I. emelet 4. sz.) folyó évi február hó 6-ik napjának délután 5 óráig adják be.

A főjegyzői állás betöltésével esetleg megüresedő tanácsnoki állásnak betöltését pedig a március havi rendes közgyűlés napirendjére tűzven ki a törv. hat. bizottság, ugyan azért ez alkalommal felhívom azokat is, akik ezen VII-ik fizetési osztályban 4800 korona fizetés és 1280 korona lakbérrel javadalmazott tanácsnoki állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényüket szabályszerűen felszerelve Nagyvárad város főispánja méltóságos Hlatky Endre urhoz, mint a kijelölt választmány elnökéhez címezve hivatalomnál (Városháza I. emelet 4. sz.) folyó év március 6-ik napján d. u. 5 órájáig annyival is inkább adják be, mivel az elkésztett beadott, vagy kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe vételét nem fogják.

Nagyvárad, 1915. január 19.

Rimler Károly,
polgármester.

1036-915.

Hirdetmény.

A magy. kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott 1914. évre szóló hadmentességi díj kivetési lajstromok az 1909 évi XI. t. c. 4. §. értelmében 8 napi közzemlére folyó hó 26-tól február 2-ig bezárólag a városi adóhivatal 28 számú szobájában azon figyelmeztetéssel tétetnek ki, miszerint az érdekeltek megtekinthetik és hadmentességi díjuk elleni netaláni felszólamlásukat Nagyvárad város közigazgatási bizottságához 15 nap alatt benyújthatják.

Nagyvárad 1915 évi január hó 25.

Lukács Ödön
tanácsnok.

Van szerencsém Nagyvárad és vidéke nagyérdemű közönségének szives tudomására hozni, hogy
Nagyváradon, Rákóczi-ut 19. sz. alatt
a mai kor igényeinek megfelelő
műköszörüldét
nyitottam.

Elvállalok mindennemű borotvák, kések, ollók, hajvágógépek, huszár- és juhnyírógépek javítását és közzörülését. Raktáron tartok mindennemű bel- és külföldi illatszereket, fej- és arcápoló piperezereket, mindennemű acél-árúkat, ugymint borotvát, ollót, hajnyírógépet, yukszemvágót, papírt, zseb- és tollkést, valamint az összes fodrászati cikkeket. A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Koller Ágoston mű-
köszörüs

316—1915. eln. sz.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törv. hat. bizottsága, az elhalálozás folytán megüresedett adópénztárnoki állásnak választás utján leendő betöltését a f. év február hó 11-én megtartandó rendes közgyűlés napirendjére tűzven ki, felhivom mindazokat, akik a IX-ik fizetési osztálynak megfelelő törzsfizetés és lakpénz, továbbá 300 korona személyi pótlékkal javadalmazott adópénztárnoki állást elnyerni óhajtják, hogy pályázati kérvényüket szabályszerűen felszerelve Nagyvárad város főispánja, méltóságos Hlatky Endre urhoz, mint a kijelölő választmány elnökéhez címezve, hivatalomnál (Városháza I. emelet 4. sz.) f. évi február hó 6-ik napjának délután 5 órájáig annyival inkább adják be, mivel az elkésztett beadott, vagy kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1915. január 19.

Rimler Károly
polgármester.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától
1163—1914. szám.

Hivatalos hirdetmény.

Felhivom az ebtulajdonosokat, hogy ezen hirdetmény közzétételétől számított 15 nap alatt, illetve legkésőbb március hó 1-ig az ebadót városi pénztárba annál is inkább befizessék, mivel a mulasztók a szabályrendelileg megállapított ebadó kétszeres esetleg háromszoros összegében fognak elmarasztaltatni.

Nagyvárad, 1915. január 16.

Gerő.
rendőrfőkapitány

Felhívás.

A bűnügyi nyomozás sikeréhez főképen két körülmény szükséges: *először*, hogy a felfedezés után a büneset nyomban hozassék a rendőrség tudomására, *másodszor*, hogy mindaddig, míg a rendőrség helyszínre nem érkezik, annak a felfedezőn kívül senki még a közelébe se menjen.

Nagyváradon az utóbbi időben elkövetett büncselekményeknél az említett követelményekkel szemben éppen az a közönség gyakorlata, hogy a büncselekmények elkövetésének színhelyén nem csak az egész család és cselédség, de gyakran az egész ház és környék összes lakosai nyomban összefutnak s megkezdik a nyomozást és csak napok mulva, amidőn az általuk megejtett nyomozás semmi eredményre nem vezetett — jelentik fel az esetet a rendőrségnél.

Mínthogy az ilyen házinyomozás után eredményt felmutatni rendszerint a rendőrségi nyomozás is képtelen; saját érdekében felhivom a közönséget arra, hogy lopásokat vagy egyéb büneseteket a felfedezés után nyomban tenát éjszaka folyamán is jelentsek a rendőrségen, továbbá míg a rendőrség meg nem jelenik, a helyszínek senkit még közelébe se bocsájtanak.

Nagyvárad, 1915. január 18.

Dr. Dajka Endre
rendőrkapitány.

Belépési felhívás

a Népszövetségi Hitelszövetkezet III-ik évtársulatába.

A Népszövetségi Hitelszövetkezet 1915 január 1-én III-ik évtársulatát nyitotta meg.

Az első 2 üzletév, — dacára a nehéz megélhetési viszonyoknak, — igen szép eredménynyel folyik.

Belépni szándékozók üzletrészeket jegyezhetnek még most is a hivatalos órák alatt a szövetkezet helyiségében (Szilágyi Dezső-u. 5. sz. a.) Egy üzletrész heti 20 fillér befizetésre kötelez, s ki-ki annyi üzletrészt jegyez, amennyit akar. Felvételi díj üzletrészenként, 10 fillér. 3 év mulva az évtársulat feloszlik; a tagok a befizetett összeget kikapják s a reájuk eső nyereséget is.

A tagok a befizetett összeg $\frac{1}{5}$ részéig a szövetkezettől olcsó kamatra kölcsönt is kaphatnak, mely 3 év alatt fizethető le. Azonfelül betáblázásra, értékpapírra, vagy váltóra, bármily összeg erejéig.

A tiszta haszon és nyereség teljes egészében a tagok között osztatik fel, s kiki heti betétje arányában részesedik.

A szövetkezet elfogad betéteket is, s azokat legmagasabb kamatlábbal kamatoztatja. Tőkekamatadót a szövetkezet fizeti.

Bizalommal kérjük a belépni szándékozókat, sziveskedjenek szövetkezetünk helyiségében részjegyeket jegyezni.

Teljes tisztelettel

Népszövetségi Hitelszövetkezet.

Katonai ruhákat az összes fegyvernemek részére, a mai órákon alul előírás szerint és gyorsan készit **Darsbent Gy. és Tsa** elsőrendű polgári és katonai ruházati intézete. A legfinomabb szövét különlegességek, iltöny és téli kabátokra felöltésre állandóan raktáron. Nagyvárad, Szilágyi-Dezső-u. 6. Sonnenfeld palota. Telefon 980. szám.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Nagyvárad város
VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: **NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.**

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a
Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára legolcsóbb áron a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelés ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyelletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

évlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

$\frac{1}{4}$ lóerőtől minden nagyságban.

Főszerező telefonja 55. sz.